

De Heer A. GOFFART
Gemachtigd Ambtenaar
Directeur Stedenbouw
Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest - BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

U/Ref: 04/PFU/179500 (DS)
MVH 2043-0511/03/2006-414PU (DMS)
O/Ref: gm/bxl2.1302/s.419
Bijlage : 1 dossier

0

Mijnheer de Directeur,

Betreft : BRUSSEL.Nieuwe Graanmarkt 32. Restauratie van de voorgeel. Eensluitend advies
Dossier behandeld door Fr. Timmermans en S. De Bruycker (DS) en M. Vanhaelen (DML).

In antwoord op uw brief van 16 juli 2007, ontvangen op 18 juli, en na ontvangst van de bijkomende informatie gevraagd op 8 augustus 2007, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 19 september 2007 over hoger vermelde aanvraag **gunstig advies onder voorbehoud** heeft uitgebracht.

De aanvraag betreft de restauratie van de voorgevel van het pand aan de Nieuwe Graanmarkt 32. Hierbij opteerde men aanvankelijk zoveel mogelijk terug te keren naar de oorspronkelijke, laatachttiende-eeuwse toestand, waarbij, onder andere, alle houten raamkaders door nieuwe modellen zouden worden vervangen. Tijdens een eerste onderzoek van de aanvraag formuleerde de Commissie echter een aantal vragen en bedenkingen bij de datering van het bestaande schrijnwerk en bij de voorgestelde gevelafwerking. Ze stuurde in dit kader een aanvraag tot bijkomende informatie naar de ontwerper en naar de Directie voor Monumenten en Landschappen (aangetekend schrijven van 14/08/07). Beide punten werden ook besproken tijdens een vergadering ter plaatse, op 22/08/2007, in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de KCML en de DML, de ontwerper, de bouwheer en het studie bureau dat het vooronderzoek uitvoerde.

Tijdens de vergadering ter plaatse werd, in overleg met alle betrokkenen, beslist om de opties inzake het schrijnwerk en de gevelafwerking te herzien. Er kon immers worden vastgesteld dat de ramen van de verdiepingen mogelijke de oorspronkelijke zijn of minstens opklimmen tot de vroege 19^e of late 18^e eeuw, en dat in tegenstelling tot wat in het oorspronkelijke aanvraagdossier werd gesteld (late 19^e eeuw). Ter plaatse kon ook worden vastgesteld dat de bestaande ramen nog in voldoende

goede staat zijn om te worden bewaard en gerestaureerd. De nog aanwezige sporen laten ook toe verdwenen elementen opnieuw aan te brengen. De oorspronkelijke ramen van de achtergevel kunnen hierbij eveneens aanwijzingen geven. In tegenstelling tot de verdiepingen zal voor de begane grond niet worden overgegaan tot de reconstructie van oudere elementen als kleinhouten en het 18de-eeuws hang- en sluitwerk. De sporen van deze oudere elementen zijn hier immers minder duidelijk afleesbaar. Ook de aanwezigheid van het traliewerk uit het interbellum, dat de ramen aan de buitenkant deels aan het zicht onttrekt, pleitten hier eerder voor de bestendiging van de bestaande toestand.

De Commissie stelde ook vragen bij het voorstel om de volledige gevel (natuurstenen sokkel en bepleisterde verdiepingen) af te werken met een kalkverfsysteem. Dit voorstel bleek tegenstrijdig met de bevindingen van het vooronderzoek. Dat onderzoek toont met zekerheid aan dat de volledige gevel op een bepaald moment een uniforme olieverfafwerking vertoonde, maar niet dat de volledige gevel ooit volledig met een zelfde kalwitsellaag werd afgewerkt. Er werd dan ook beslist de best gedocumenteerde fase, te weten de olieverfbeschildering, te weerhouden.

In haar schrijven van 30/08/2007 (zie kopie van de brief in bijlage), bevestigt de ontwerper dat de opties met betrekking tot het schrijnwerk en de afwerkingslaag van de gevel, overeenkomstig de hierboven beschreven bevindingen, zullen worden herzien. Concreet betekent dit dat de aanvraag op volgende punten wordt gewijzigd:

1. het behoud en de restauratie van de bestaande raamkaders, in plaats van hun volledige vervanging :

- . voor de begane grond : behoud en restauratie van de ramen in hun huidige toestand;*
- . voor de verdiepingen : behoud en restauratie van de bestaande ramen met, voor de eerste verdieping, de reconstructie van verdwenen elementen (kleinhouten en kruisverdeling) en voor de beide verdiepingen, de reconstructie van het laat-18de eeuwse hang- en sluitwerk naar het model van de oorspronkelijke ramen van de achtergevel.*

Deze wijzigingen moeten nog worden aangeduid op de plannen en doorgevoerd in het lastenboek en de meetstaat. De gewijzigde documenten moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan de DML. Er dient ook een gedetailleerde opmeting van de bestaande ramen te worden opgemaakt, waarop de te vervangen of de te reconstrueren elementen nauwkeurig worden weergegeven.

De Commissie neemt er ook nota van dat men er niet langer voor opteert om buitenluiken te plaatsen.

2. schildering van het geheel van de gevel (elementen uit blauwe hardsteen inbegrepen) met olieverf, in plaats van met een kalkverf. Het gebruik van olieverf houdt ook in dat het antigraffitisysteem uit de aanvraag wordt geweerd.

De posten m.b.t. de gevelafwerking moeten in die zin worden aangepast in het lastenboek en de meetstaat. Er moet op voorhand ook een proefuitvoering van de beschildering ter goedkeuring worden voorgelegd aan de DML.

Tot slot wijst de ontwerper erop dat de ontleistering van de bovenbouw uiterst zorgvuldig zal gebeuren en van dichtbij zal worden opgevolgd door de auteurs van het vooronderzoek. Dit moet het mogelijk maken vondsten die tijdens de werken aan het licht kunnen komen tijdig te registreren. Indien die vondsten nieuwe informatie zouden opleveren over de historische gevelafwerking(en) die voor een andere gevelafwerking dan het olieverfsysteem pleiten, dan stelt de ontwerper voor de DML en de KCML hier zo snel mogelijk van op de hoogte te

brengen en, in nauw overleg met beide instanties, de opties m.b.t. de gevelafwerking eventueel te wijzigen. De Commissie acht het zeer positief dat er tijdens de werken de nodige aandacht zal worden besteed aan de historische informatie die dan aan het licht kan komen. Mocht die informatie inderdaad van die aard zijn dat ze pleit voor een andere verfsysteem, dan meent ze dat het gerechtvaardigd is hierover te overleggen met de betrokken instanties teneinde de meest adequate optie te weerhouden.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter

Kopie : BROH – DML (M. Vanhaelen)